

7 recomandări pentru reflectarea situației refugiaților în mass-media

Reflectarea în mass-media a problemelor refugiaților și interviuarea supraviețuitorilor unor traume, precum și a altor grupuri vulnerabile poate fi o provocare. Ar putea fi o primă experiență pentru dumneavoastră, în calitate de jurnalist. Pe de altă parte, și pentru refugiați și voluntari ar putea fi prima experiență de interacțiune cu mass-media.

Mass-media joacă un rol important atunci când este vorba despre crizele privind refugiații. Jurnaliștii pot oferi o platformă pentru refugiați și voluntari să-și împărtășească experiențele, dar și să promoveze necesitatea acordării unui ajutor necesar oamenilor care au fugit din calea războiului.

Mass-media poate cere autorităților transparență în rezolvarea crizelor refugiaților, asigurându-se că persoanele ajunse în situații vulnerabile primesc sprijinul de care au nevoie, iar banii alocați sunt cheltuiți conform necesităților. Totuși, ca în oricare alt domeniu, și în mass-media există riscul să fie jurnaliști care ar putea acționa într-un mod neprofesionist. Un comportament neprofesionist i-ar putea face pe refugiați sau voluntari să se simtă în nesiguranță sau hărțuiți.

Internews și Centrul pentru Jurnalism Independent oferă 7 recomandări jurnaliștilor care interviuează refugiați sau voluntari.

- 1. Refugiații sunt oameni.** Statutul de refugiat nu presupune întreaga identitate a unei persoane. Refugiații sunt persoane care au prieteni, locuri de muncă și pasiuni. Evitați stereotipizarea refugiaților sau promovarea unor expuneri dăunătoare care ar putea duce la stigmatizare sau persecuție. Mass-media are un rol important pentru că poate să ofere tribună grupurilor vulnerabile și să ajute întreaga comunitate să empatizeze cu refugiații.
- 2. Prezintă-te.** Dacă vizitezi un centru de adăpostire a refugiaților sau oricare alte entități care oferă servicii destinate refugiaților, prezintă-te managerului instituției înainte de a începe documentarea materialului. Spune cum te numești, ce organizație reprezinți și oferă date de contact. Unii oameni ar putea pretinde că reprezentanții mass-media exploatează persoanele vulnerabile, așa că e important să existe o evidență a vizitelor jurnaliștilor la instituțiile care oferă servicii pentru refugiați.
- 3. Este în regulă să vi se spună „Nu”.** Asigurați-vă întotdeauna că interviuatul înțelege cine sunteți, care este scopul interviului și unde va fi difuzat/publicat materialul jurnalistic astfel încât persoana cu care discutați să poate oferi un consimțământ informat. Refugiații și voluntarii au dreptul să ceară să le fie schimbat numele, să refuze să răspundă la întrebări sau să încheie interviul oricând se simt neconfortabil sau se răzgândesc să ofere interviu.
- 4. Intervievarea copiilor.** Copiii, indiferent dacă sunt sau nu refugiați, nu ar trebui să fie intervievați fără acordul părintelui sau a tutorelui. Explicați scopul interviului și felul în care va fi utilizat. Nu publicați articole sau imagini care ar putea prezenta riscuri pentru securitatea copiilor chiar dacă identitatea lor este schimbată sau nu este folosită. Consultați mai multe recomandări oferite de UNICEF pentru situațiile când intervievați copiii sau relațați despre ei.

- 5. Interviuurile dificile.** Repovestirea unei povești traumatizante poate fi dureroasă pentru o persoană. Documentați-vă cu privire la traume înainte de a intervieva persoane care au trecut prin astfel de situații. O astfel de documentare presupune că înțelegeți trauma, vă gândiți prin ce stări trec supraviețuitorii înainte de a începe interviul și înțelegeți modul în care acțiunile dumneavoastră în calitate de jurnaliști îi pot afecta după încheierea interviului. Dacă o persoană devine tristă, îngrijorată sau neliniștită în timpul unui interviu, anunțați un voluntar care ar putea să-i ofere sprijinul necesar. Pentru mai multe resurse despre jurnalismul informat cu privire la traume, consultați această listă de sfaturi oferite de platforma [The Journalist's Resource](#), dar și aceste sfaturi de la [Centrul DART](#) privind interviuarea supraviețuitorilor unei traume.
- 6. Tratați centrele de adăpostire a refugiaților ca pe o casă.** Centrele de adăpostire a refugiaților reprezintă o casă temporară pentru cetățenii care au fugit din țara lor din cauza războiului. Este important ca fiecare să se simtă în siguranță și să aibă suficientă intimitate. Fiți respectuoși și analizați dacă o fotografie pe care o faceți este sau nu de interes public. Nu filmați și nu fotografiați fără permisiune în spațiile private și prevăzute pentru dormit.
- 7. Aveți grijă de voi.** Munca într-o criză umanitară poate, de asemenea, influența angajații din domeniul mass-media. Procesarea și relatarea istoriilor de suferință poate avea un impact asupra sănătății mintale. Aceasta se numește traumă indirectă. Traumele indirecte pot avea un impact asupra relațiilor, asupra capacității de lucru și poate duce la tulburare de stres posttraumatic, dar și la ardere profesională (burnout). [Acest manual de la First Draft](#) arată felul în care pot fi evitate traumele indirecte, această listă cu sfaturi de la [Headlines Network](#) explică cum să identificați semnele de ardere profesională în cazul colegilor dumneavoastră, iar acest ghid de la [Centrul DART](#) este destinat editorilor și managerilor. Este important să învățați să recunoașteți aceste semne de stres prin care treceți atât dumneavoastră, cât și prietenii sau colegii dumneavoastră pentru a vă susține reciproc.

Mai multe resurse privind crizele umanitare:

- Manualul Internews – Reflectarea crizelor umanitare (2014) <https://reliefweb.int/report/world/reporting-humanitarian-crisis-manual-trainers-journalists-and-introduction-humanitarian>
- UNHCR – Contracurarea expunerilor toxice despre refugiați și migranți <https://www.unhcr.org/5df9f0417.pdf>
- UNESCO – Reflectarea situației migranților și refugiaților: manual pentru profesorii din jurnalism (2021) <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377890>
- Centrul DART pentru Jurnalism și Traumă – Resurse pentru reporterii care reflectă criza din Ucraina, inclusiv interviuarea supraviețuitorilor traumei, interviuarea copiilor etc. <https://dartcenter.org/resources/resources-reporters-and-editors-covering-conflict-ukraine>